

PREDSTAVITVENI ZBORNIK

1. PODATKI O ŠTUDIJSKEM PROGRAMU

1.1 Naslov študijskega programa

Drugostopenjski magistrski pedagoški dvopredmetni študijski program *Primerjalna književnost in literarna teorija*.

1.2 Trajanje študijskega programa

Študijski program traja 2 leti.

1.3 Število ECTS

Študijski program je ovrednoten s 60 ECTS, skupaj z drugo študijsko smerjo s 120 ECTS.

1.4 Navedba smeri

Gre za dvopredmetni pedagoški študijski program.

1.5 Strokovni naslov diplomanta

magister profesor primerjalne književnosti in literarne teorije in [naziv drugega predmeta] oz. magistrica profesorica primerjalne književnosti in literarne teorije in [naziv drugega predmeta]. Ustrezna okrajšava za naziv je mag. prof. prim. knjiž. in [naziv drugega predmeta]

1.6. Razvrstitev v nacionalno ogrodje kvalifikacij, evropsko ogrodje visokošolskih kvalifikacij ter evropsko ogrodje kvalifikacij

Raven SOK: 8

Raven EOK: 7

Raven EOVK: Druga stopnja

1.7. Študijsko področje študijskega programa po klasifikaciji KLASIUS ter znanstvenoraziskovalna disciplina po klasifikaciji FRASCATI

Študijsko področje po klasifikaciji KLASIUS-P: 1459; KLASIUS-SRV: 17003

Znanstvena disciplina po klasifikaciji FRASCATI: humanistične vede

2. TEMELJNI CILJI PROGRAMA TER SPLOŠNE IN PREDMETNOSPECIFIČNE KOMPETENCE, KI SE PRIDOBIJO S PROGRAMOM

Drugostopenjski dvopredmetni pedagoški študijski program *Primerjalna književnost in literarna teorija* posreduje študentom/študentkam znanja z najširšega področja literarne vede ter jih vpeljuje v osnove komparativistike, literarne zgodovine in literarne teorije. Pozornost namenja razmerju literature s filozofijo, religijo, drugimi umetnostmi in kulturo sploh, pa tudi problematiki slovenske literature na ozadju evropske oziroma svetovne literature. V višjih letnikih se posebej osredotoča na vprašanja literarne didaktike in na pedagoško delo na področju literarne kulture.

Študijski program diplomantom omogoča, da poleg splošnih kompetenc humanistično izobraženega intelektualca pridobijo predmetnospecifične kompetence, ki zadevajo razumevanje literature, njene povezanosti z drugimi duhovnimi dejavnostmi in njene vloge v evropski oziroma svetovni kulturi na eni strani ter v slovenski kulturi na drugi. Izobražuje jih predvsem za delo z literarnimi besedili, za katero sta potrebni literarna razgledanost in široko kulturno obzorje. Konkretno jih usposablja za literarno ali kulturno novinarstvo, uredniško delo (založbe, časopisi,

radio, televizija), dramaturško delo (gledališče, radio), literarno kritiko in publicistiko. V širšem smislu jim omogoča pridobiti tudi znanje in spretnosti za delo, ki ni v neposredni zvezi z literarnim besedilom, kot je organiziranje domačih in mednarodnih kulturnih dogodkov, predstavljanje različnih ustanov v javnosti (PR) ali pisanje reklamnih sporočil. Posebej pa jih usposablja za literarne pedagoge, na primer za učitelje kreativnega pisanja oziroma voditelje pisateljskih delavnic ter literarnih in bralnih krožkov.

Diplomanti in diplomantke drugostopenjskih pedagoških dvopredmetnih programov si pridobijo naslednje splošne kompetence:

- logično in abstraktno analizirajo, sintetizirajo in vrednotijo,
- znajo poglobljeno izražati znanja z obeh strokovnih področij v pisni in ustni obliki in jih kritično vrednotiti,
- kompetentno prenašajo intra- in interdisciplinarna znanja v prakso,
- samostojno poglobljajo in izpopolnjujejo ter povezujejo pridobljena znanja in usposobljenosti z različnimi strokovnimi področji,
- kontekstualizirajo in samostojno nadgrajujejo informacije,
- prenašajo svoja znanja in sposobnosti na druga problemska področja (sposobnost transferja),
- rešujejo probleme, konfliktna situacije in delovne naloge intra- in interdisciplinarno;
- so usposobljeni za timsko reševanje problemov,
- znajo organizirati in voditi strokovne skupine,
- so sposobni (samo)evalvacije in (samo)ocenjevanja ter kritičnega in celostnega razmišljanja,
- samostojno poiščejo, interpretirajo in uporabljajo nove vire znanja na strokovnih in znanstvenih področjih,
- so usposobljeni za strokovno in učinkovito uporabo IKT pri iskanju, izbiranju, obdelavi, predstavitvi in posredovanju informacij,
- zagotavljajo kvaliteto lastnega dela ter zvišujejo standarde kakovosti v delovnem okolju.

Poleg tega si diplomanti in diplomantke pridobijo naslednje splošne učiteljske kompetence:

Učinkovito poučevanje –

diplomant / diplomantka je usposobljen/-a:

- za preoblikovanje in posredovanje strokovno-predmetnih vsebin na učencu razumljiv način,
- pri uresničevanju šolskega kurikulumu ustrezno povezuje cilje učnih načrtov, vsebine, načine učenja in razvoj učencev,
- učinkovito načrtuje, organizira in izvaja učne aktivnosti,
- obvlada principe raziskovanja na pedagoškem področju ter jih uporablja pri izboljševanju učenja in poučevanja,
- spodbuja aktivno in neodvisno učenje, ki učencem omogoča, da sami načrtujejo, spremljajo, vrednotijo in uravnavajo svoje učenje,
- spodbuja sodelovalno učenje, ki učencem omogoča razvoj socialnih veščin za uspešno sodelovanje v različnih heterogenih skupinah.

Preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev –

diplomant / diplomantka:

- ustrezno uporablja različne načine spremljanja, preverjanja in ocenjevanja napredka posameznega učenca v skladu s cilji ter daje konstruktivno povratno informacijo,
- spremlja in vrednoti napredek učencev na področju usvajanja strategij učenja, učenja socialnih veščin, bralne in informacijske pismenosti,
- seznanja starše in druge odgovorne osebe o napredku učencev.

Vodenje in komunikacija –

diplomant / diplomantka:

- učinkovito komunicira z učenci in razvija pozitivne odnose z njimi,
- oblikuje spodbudno učno okolje in skupnost učencev, v kateri se ceni različnost in v katerih se učenci počutijo sprejete, varne in samozavestne,
- oblikuje jasna pravila za vedenje in disciplino v razredu; pravila temeljijo na spoštovanju vseh udeležencev,
- se uspešno sooča z neprimernim vedenjem, agresivnostjo, konflikti in uporablja ustrezne strategije za njihovo reševanje,
- daje vsem učencem enake možnosti in prilagaja delo njihovim individualnim posebnostim,
- prepoznava učence s posebnimi potrebami, njihova močna in šibka področja, prilagaja delo njihovim zmožnostim in po potrebi sodeluje z ustreznimi strokovnjaki in ustanovami.

Širše profesionalne kompetence –
diplomant / diplomantka:

- razvija pozitiven odnos do učencev, kaže spoštovanje do njihovega družbenega, kulturnega, jezikovnega, verskega izhodišča,
- pri svojem delu upošteva etična načela in zakonska določila,
- kaže in spodbuja pozitivne vrednote, stališča in vedenje, ki ga pričakuje od učencev,
- učinkovito komunicira in sodeluje s starši ter drugimi osebami, odgovornimi za učence,
- sodeluje z drugimi učitelji in sodelavci na šoli,
- se vključuje in sodeluje v različnih aktivnostih v ožjem in širšem okolju ter na področju izobraževanja,
- načrtuje, spremlja, vrednoti in uravnava lasten profesionalni razvoj.

Vseživljenjsko učenje –
diplomant / diplomantka:

- uporablja ustrezne metode za motiviranje učencev in razvija strategije, ki omogočajo vseživljenjsko učenje,
- spodbuja prožnost in vztrajnost pri soočanju z novimi izzivi in nalogami ter sposobnost samovrednotenja pri učencih,
- pri delu uporablja informacijsko-komunikacijsko tehnologijo in pri učencih razvija informacijsko pismenost,
- pri učencih razvija komunikacijske in socialne veščine.

3. POGOJI ZA VPIS IN MERILA ZA IZBIRO OB OMEJITVI VPISA

V drugostopenjski pedagoški dvopredmetni študijski program se lahko vpiše, kdor je končal:

- prvostopenjski dvopredmetni univerzitetni študijski program istih disciplin,
- katerega koli od drugih prvostopenjskih univerzitetnih študijskih programov z ustreznih strokovnih področij (jezikoslovje, družboslovje, humanistika), če je kandidat pred vpisom opravil študijske obveznosti, ki so bistvene za študij na drugi stopnji; te obveznosti se določijo glede na različnost strokovnega področja in obsegajo od 10 do 60 ECTS,
- katerega koli od drugih prvostopenjskih univerzitetnih študijskih programov z drugih strokovnih področij, če je kandidat pred vpisom opravil študijske obveznosti, ki so bistvene za študij na drugi stopnji; te obveznosti se določijo glede na različnost strokovnega področja in obsegajo do 60 ECTS,
- visokošolski strokovni študijski program po starem programu z ustreznih strokovnih področij (jezikoslovje, družboslovje, humanistika), če je kandidat pred vpisom opravil študijske

obveznosti, ki so bistvene za študij na drugi stopnji; te obveznosti se določijo glede na različnost strokovnega področja in obsegajo od 10 do 60 ECTS,

- visokošolski strokovni študijski program po starem programu z drugih strokovnih področij, če je kandidat pred vpisom opravil študijske obveznosti, ki so bistvene za študij na drugi stopnji; te obveznosti se določijo glede na različnost strokovnega področja in obsegajo do 60 ECTS.

Dodatne študijske obveznosti se določijo iz nabora predmetov iz prvostopenjskega enopredmetnega programa v obsegu največ 60 KT.

Nabor predmetov iz prvostopenjskega enopredmetnega programa, ki se lahko določijo kot dodatne študijske obveznosti:

Predmet	Število KT
Uvod v primerjalno književnost	6
Ep in tragedija	6
Uvod v literarno teorijo	6
Primerjalna verzologija	6
Zgodovina kratke proze	6
Razvoj moderne proze	6
Estetika od antike do romantike	6
Pesniški modernizem in postmodernizem	6
Realizem in naturalizem	6
Zgodovina romana	6
Slovenski roman v kontekstu	6

Kandidat oz. kandidatka lahko predpisane obveznosti opravi med študijem na prvi stopnji, v programih za izpopolnjevanje ali z opravljanjem diferencialnih izpitov pred vpisom v študijski program druge stopnje. Obveznosti določita oba oddelka, ki izvajata program.

Vsaka prošnja se obravnava individualno, individualno se določita tudi obseg in vsebina dodatnih študijskih obveznosti iz temeljnih predmetov, bistvenih za študij na drugi stopnji.

V skladu z 91. členom statuta Univerze v Ljubljani pogoje za vpis na študij za pridobitev izobrazbe izpolnjuje tudi, kdor je končal enakovredno izobraževanje v tujini. Postopek vodi pooblaščen oseba Univerze v Ljubljani, vsebinsko pa o priznavanju v tujini pridobljene izobrazbe odloča senat članice oziroma univerze.

Merila in postopek za izbiro kandidatov v primeru omejitve vpisa:

Če je število prijavljenih kandidatov večje od števila razpisanih mest, so kandidati izbrani na podlagi povprečne ocene na dodiplomskem študiju (brez ocene diplomskega dela ali zaključne seminarske naloge).

Način izvajanja študija: izvaja se redni in izredni študij.

Oddelek razpiše 30 vpisnih mest za redne študente in 5 za izredne.

4. MERILA ZA PRIZNAVANJE ZNANJ IN SPRETNOSTI, PRIDOBLENIH PRED VPISOM V PROGRAM

Določila o priznavanju znanj in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v študijski program, se smiselno upoštevajo tudi pri priznavanju znanj in spretnosti, pridobljenih med študijem, v kolikor je v obliki učnega sporazuma to dogovorjeno vnaprej.

Kandidatom in kandidatkam se tako priznavajo tudi znanja, usposobljenosti in zmožnosti, ki jih je kandidat/ka pridobil/a pred vpisom v različnih oblikah formalnega in neformalnega izobraževanja in ki po vsebini in zahtevnosti v celoti ali deloma ustrezajo splošnim oziroma predmetnospecifičnim kompetencam, določenim z drugostopenjskim pedagoškim dvopredmetnim študijskim programom.

Postopek priznavanja neformalno pridobljenega znanja in spretnosti je v celoti usklajen s Pravilnikom o postopku in merilih za priznavanje neformalno pridobljenega znanja in spretnosti, sprejetem 29. maja 2007 na Senatu Univerze v Ljubljani.

Študentje oz. študentke znanja, pridobljena v različnih oblikah formalnega in neformalnega izobraževanja ter izkustvenega učenja (portfolijo, projekti, objave avtorskih del ipd.), izkažejo s spričevali in drugimi listinami, iz katerih je razvidna vsebina in obseg vloženega dela študenta.

Vloga za priznavanje neformalno pridobljenega znanja in spretnosti mora vsebovati:

- spričevala,
- druge listine (različni dokumenti, ki jih izda delodajalec in dokazujejo izkušnje, potrdila o udeležbi na seminarjih in usposabljanjih ipd.),
- portfolijo, v katerem kandidat pripravi svojo biografijo s podatki o izobrazbi, o zaposlitvah ter drugih izkušnjah in znanjih, ki jih je pridobil v preteklosti,
- druga dokazila (izdelki, storitve, objave in druga avtorska dela kandidatov; projekti, izumi, patenti ipd).

Priznana znanja, usposobljenosti oz. zmožnosti se lahko upoštevajo kot opravljene študijske obveznosti znotraj vseh delov študijskega programa. Iz njih pa morata biti jasno razvidna tako vsebina kot obseg vloženega dela študenta, da se lahko znanja ovrednotijo s kreditnimi točkami. Na podlagi individualnih dokumentiranih vlog študentov oz. študentk odloča o priznavanju in vrednotenju tako pridobljenih znanj, usposobljenosti in zmožnosti Filozofska fakulteta na predlog posameznih oddelkov. Ob tem upošteva Pravilnik o postopku in merilih za priznavanje neformalno pridobljenega znanja in spretnosti, sprejet 29. maja 2007 na Senatu Univerze v Ljubljani, druge določbe statuta Univerze v Ljubljani ter Pravila Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

5. POGOJI ZA NAPREDOVANJE PO PROGRAMU, PONAVLJANJE LETNIKA IN PODALJŠEVANJE STATUSA ŠTUDENTA

5.1 Pogoji za napredovanje iz letnika v letnik

Za napredovanje v 2. letnik študijskega programa morajo študentje opraviti študijske obveznosti v tolikšnem obsegu, da dosežejo 90 odstotkov KT, predpisanih s predmetnikom (54 od 60 KT) za posamezni letnik.

V primeru izjemnih okoliščin (določenih v Statutu UL, 125. člen), pa se lahko na podlagi rešene prošnje vpišejo v višji letnik tudi tisti študentje, ki so opravili 85 odstotkov obveznosti (torej dosegli 51 KT). O tem vpisu odloča Odbor za študentska vprašanja in usmerjanje, pri čemer lahko oddelek poda posvetovalno mnenje. Manjkajoče obveznosti morajo biti opravljene do vpisa v naslednji, višji letnik.

5.2 Pogoji za ponavljanje letnika

Študent/ka lahko v času študija enkrat ponavlja letnik, vendar mora za ponavljanje opraviti študijske obveznosti v skupnem obsegu 15 KT (25% skupnega števila KT za posamezen letnik).

5.3 Podaljševanje statusa študenta

V skladu s 125. členom Statuta Univerze v Ljubljani se lahko status študenta izjemoma podaljša študentom, ki imajo status študenta-športnika, status študenta-priznanega umetnika in status študenta s posebnimi potrebami, oziroma študentom, ki zaradi svojega izvenštudijskega delovanja, bolezni ali okvare ne morejo v roku opravljati študijskih obveznosti.

Postopek za priznanje podaljšanja statusa študenta je opredeljen v Merilih za reševanje študentskih prošelj FF, ki so dostopna na spletni strani Filozofske fakultete.

5.4 Svetovanje in usmerjanje med študijem

Svetovanje in usmerjanje študentov glede vseh vprašanj študija je omogočeno na ravni fakultete (referat za magistrski študij), na ravni oddelka (tajništvo oddelka, predstojnik oddelka) ter na govorilnih urah učiteljev. Podatki o kontaktnih osebah, njihovih e-naslovi in tel. številkah so objavljeni na oglasnih deskah in spletnih straneh fakultete.

Urniki govorilnih ur posameznih učiteljev so javno objavljeni na oglasni deski oddelka ter na spletni strani <http://primerjalna-knjizevnost.ff.uni-lj.si/>, učitelji pa so dostopni tudi preko e-pošte.

6. POGOJI ZA DOKONČANJE ŠTUDIJA

Za dokončanje študijskega programa mora študent oz. študentka na obeh dvopredmetnih programih uspešno zaključiti pedagoško prakso in zagovarjati magistrsko delo ter opraviti še vse druge študijske obveznosti, kot jih določa drugostopenjski pedagoški dvopredmetni študijski program, v skupnem obsegu 120 KT.

7. PREHODI MED ŠTUDIJSKIMI PROGRAMI

Prehodi so možni med študijskimi programi iste stopnje, torej 2. stopnje.

Prehodi so možni med študijskimi programi:

- ki ob zaključku študija zagotavljajo pridobitev primerljivih kompetenc,
- med katerimi se lahko po kriterijih za priznavanje prizna vsaj polovica obveznosti po Evropskem prenosnem kreditnem sistemu iz prvega študijskega programa, ki se nanašajo na obvezne predmete drugega študijskega programa.

Študent oz. študentka se lahko vključi v višji letnik drugega študijskega programa, če mu je v postopku priznavanja zaradi prehoda priznanih vsaj toliko in tiste kreditne točke, ki so pogoj za vpis v višji letnik javnoveljavnega študijskega programa.

Za prehod med programi se ne šteje vpis v začetni letnik študijskega programa.

Pri prehodih se lahko priznavajo:

- primerljive študijske obveznosti, ki jih je študent/-tka opravil/-a v prvem študijskem programu,
- neformalno pridobljena primerljiva znanja.

Predhodno pridobljena znanja študent/-tka izkazuje z ustreznimi dokumenti.

V skladu s 5. členom Meril za prehode med študijskimi programi lahko študenti prehajajo tudi iz univerzitetnih (nebolonjskih) študijskih programov, sprejetih pred 11. 6. 2004, na bolonjske študijske programe, pri čemer je prehod mogoč:

- le med študijskimi programi istih disciplin in
- če od kandidatovega zadnjega vpisa na univerzitetni študijski program, s katerega prehaja, nista minili več kot 2 leti, vendar pa najkasneje do konca študijskega leta 2015/2016.

O izpolnjevanju pogojev za prehod in priznavanju obveznosti, na podlagi individualne prošnje kandidata/-tke in dokazil o opravljenih obveznostih, odloča pristojni organ fakultete na predlog oddelka po postopku, ki je določen v Statutu UL.

V primeru, da ima študent/-tka opravljene obveznosti na tuji visokošolski instituciji, vloži vlogo za priznanje v tujini opravljenega izobraževanja na predpisanem obrazcu v skladu z Zakonom o vrednotenju in priznavanju izobraževanja in veljavnim pravilnikom. Vlogi priloži predpisane dokumente.

8. NAČINI OCENJEVANJA

Ocenjujejo se ustni in pisni izpiti ter testi, kolokviji, seminarske naloge, sodelovanje na seminarjih in diplomsko delo z zagovorom in drugo.

Ocenenjalna lestvica je od 6-10 (pozitivno) oz. 5 (negativno), in sicer:

- 10 - izjemno znanje brez ali z zanemarljivimi napakami
- 9 - zelo dobro znanje z manjšimi napakami
- 8 - dobro znanje s posameznimi pomanjkljivostmi
- 7 - dobro znanje z več pomanjkljivostmi
- 6 - znanje ustreza le minimalnim kriterijem
- 5 - znanje ne ustreza minimalnim kriterijem

9. PREDMETNIK ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

Predmeti v študijskem programu so razdeljeni glede na stebre, in sicer:

Obvezni predmeti (O): temeljni predmeti, ki tvorijo temelj študijskega programa;*

Izbirni – stroka (I): izbirni predmeti znotraj stroke;

Izbirni – širše (IŠ): zunanji izbirni predmeti fakultet UL (ne glede na oddelek, fakulteto, univerzo).

* Steber O sestavljajo obvezni predmeti, ki pomenijo temelj študijskega programa. Sem sodijo tudi predmeti, razvrščeni v okviru predmetnih sklopov *Primerjalna književnost 3* in *Zgodovina svetovne književnosti*.

Sestavni del programa je tudi pedagoški modul, razporejen v oba letnika.

Pedagoški modul obsega v celoti 60 KT. V skladu s fakultetnim dogovorom je na vsakem izmed obeh dvopredmetnih pedagoških programov zanj predvidenih 30 KT.

Pedagoški modul je sestavljen iz dveh delov: iz **skupnega dela pedagoškega modula** (24 KT) in iz **specialnega dela pedagoškega modula** (36 KT). Kreditne točke pedagoškega modula se enakomerno razdelijo med obe študijski smeri.

Preglednica št. 1: Predmetnik študijskega programa

(P – predavanja, S – seminarji, V – vaje in lektorske vaje, D – drugo, KU – kontaktne ure, KT – kreditne točke)

Učne enote	KU					KT
	P	S	V	D	skupaj	
1. semester	135/105	5/35	25		165	15
Zgodovina svetovne književnosti 3	30				30	3
Komparativistični izbirni predmet: Literarno prevajanje*	30	30			60	6
Komparativistični izbirni predmet: Primerjalna književnost 3*	60					
Pedagoški modul – skupni del (50%)	45	5	25		75	6
2. semester	150	67,5	7,5		225	15
Literatura in kultura	60				60	3
Pedagoški modul – skupni del (50%)	30	37,5	7,5		75	6
Metodologija	60				60	3
Izbirni predmet - širše		30			30	3
3. semester	90	60			150	15
Zgodovina svetovne književnosti 3	30				30	3
Pedagoški modul – specialni del	60	60			120	12
4. semester	30	30			60	15
Pedagoška praksa	30	30			60	6
Magistrsko delo						9
SKUPAJ	405/375	162,5/192,5	32,5		600	60

* Študentke in študenti izberejo enega od predmetov.

10. PODATKI O MOŽNOSTIH IZBIRNIH PREDMETOV IN MOBILNOSTI

Učne enote	Steber	KT	KU
1. letnik		30	390
Zgodovina svetovne književnosti 3	O	3	30
Literatura in kultura	O	3	60
Komparativistični izbirni predmet	I	6	60
Pedagoški modul – skupni del (50%)	O	12	150

Metodologija	O	3	60
Izbirni predmet - širše	IŠ	3	30
2. letnik		30	210
Zgodovina svetovne književnosti 3	O	3	30
Pedagoški modul – specialni del (obvezni del)	O	9	90
Pedagoški modul – specialni del (pedagoški izbirni predmet)	I	3	30
Pedagoška praksa	O	6	60
Magistrsko delo		9	
SKUPAJ		60	600

Steber O: 39 KT, 65 %

Steber I: 9 KT, 15 %

Steber IŠ: 3 KT, 5 %

Magistrsko delo: 9 KT, 15 %

Skupni delež izbirnih KT: 33,3 %

Mobilnost študentov je omogočena na ravni fakultete, univerze in na meduniverzitetnem nivoju, saj fakulteta v okviru svoje raziskovalne in pedagoške dejavnosti sodeluje z velikim številom tujih univerz in je aktivno vključena v programe Socrates-Erasmus, CEEPUS in Leonardo da Vinci.

11. KRATKE PREDSTAVITVE POSAMEZNIH PREDMETOV

1. letnik

Zgodovina svetovne književnosti 3: Orient (3 ECTS)

Pregleden prikaz književnosti t.i. starega Orienta: egipčanske, babilonsko-asirske, starojudovske, arabske, perzijske, indijske, kitajske, japonske. Podrobnejša predstavitev osrednjih del: *Knjige mrtvih*, *Sinuhejeve zgodbe*, *Epa o Gilgamešu*, Biblije, Korana, *Tisoč in ene noči*, Aveste, *Šah-Nameh*, poezije Omarja Hajama in Hafisa, *Upanišad*, *Rigvede*, *Mahabharate*, *Šakuntale*, *Dao de jing*, *Shijing*, poezije Li Baija, *Lepih gospa z bogatega dvora*, *Zgodb princa Gendžija* itn. Predstavitev kulturnih razlik in problematizacija uvrščanja orientalskih književnosti v zahodni literarnoperiodizacijski model.

Zgodovina svetovne književnosti 3: Srednjeveška književnost (3 ECTS)

Predavanja predstavijo poglobitve slovsstvene tokove ter najpomembnejša literarna dela in avtorje v srednjem veku, v katerem je najprej prevladovala literarna produkcija v latinščini (*Carmina burana*), potem pa se je prav s pomočjo književnosti uveljavilo tudi pisanje v ljudskih (poznejših »nacionalnih«) jezikih. Obravnavajo tako tradicijo epskega pesništva, ki najbolj izraža srednjeveški vrednostni sistem, kot liriko, ki z individualizacijo pesniškega glasu in kultom ljubezni od 12. stoletja naprej (provansalski trubadurji, francoski truverji, sicilska in toskanska šola, *dolce stil nuovo*, *Minnesängerji* itn.) pripravlja pot renesansi. Osrednja tema predavanj je ljubezenska lirika od trubadurjev do Danteja, ki je z *Božansko komedijo* ustvaril najvišji literarni spomenik srednjeveške miselnosti. V predavanja so vključene tudi razlage srednjeveške filozofije, teologije in mistike, duhovnega gledališča, likovne umetnosti, glasbe ter drugih umetniških in družbenih pojavov, ki so nujne za razumevanje dobe.

Zgodovina svetovne književnosti 3: Renesansa (3 ECTS)

Predavanja sledijo porajanju renesanse od Petrarce, »prvega humanista« in renesančnega pesnika, prek Rabelaisovega modela visoke renesanse, ki temelji na veri v veličino človeka, do Shakespeara in Cervantesa, ki že nakazujeta zaton renesančne sinteze telesa in duha ter začetek baroka. Obravnavajo tako epsko pesništvo (Pulci, Boiardo, Ariosto, Camöens) kot liriko (znotraj francoske renesanse npr. »lyonski krog« in Plejado na čelu z Du Bellayjem in Ronsardom), tako prozo (Boccaccio, Margareta Navarska, Rabelais, Cervantes) kot dramo (elizabetinsko gledališče, Shakespeare). K boljšem razumevanju ideala renesančne lepote pomagajo primerjave z likovno umetnostjo (slikarstvom, kiparstvom, arhitekturo) in glasbo. Predavanja soočajo slušateljce z odprtim vprašanjem: je renesansa začetek novega veka, kakor smo vajeni misliti, ali veličastni zaključek srednjega veka?

Zgodovina svetovne književnosti 3: Barok in klasicizem (3 ECTS)

Predavanja predstavijo kontroverzni pojem »barok« in kompleksno razmerje med renesanso in barokom. Zvečine obravnavajo baročne avtorje v različnih nacionalnih književnostih: Tassa in Marina, Góngoro in Calderóna de la Barca, de Viauja, Saint-Amanta in Malherba, Grimmelshausna in Opitza, Donna in Miliona, van den Vondla, Komenskega, Gundulića, Svetokriškega in Valvasorja. Potem predstavijo klasicizem (Madame de La Fayette, La Fontaine, Corneille, Racine, Molière, Boileau), ki je na estetski ravni z občutkom za mero vzpostavil kritičen in polemičen odnos do baroka, vendar ohranil duhovnozgodovinsko osnovo kartezijske miselnosti. Sklenejo se s tezo, da izvor današnje nesrečne zavesti zahodnega človeka ni renesansa, ki je temeljila na srečni sintezi telesa in duha, temveč sta barok in klasicizem, v katerih sta se ti dve »substanci« tragično ločili.

Zgodovina svetovne književnosti 3: Razsvetljenstvo (3 ECTS)

Predavanja razgrnejo vrednostni sistem razsvetljenstva, ki temelji na veri v človekov razum ter stremljenju k združitvi razuma in čutnosti kot predpogoju sreče. Okrepi se zavest o naravi in naravnosti (Rousseau). Namen razuma je odkriti zakonitosti sveta: iz 17. stoletja podedovani racionalizem postane osnova empiristične filozofije in moderne znanosti (enciklopedisti, angleški empiristi). Razum kot najvišji princip pride nujno v konflikt s tradicionalnimi avtoritetami cerkve in fevdalnega družbenega sistema: Leibnizova filozofija »preetablirane harmonije« s tezo, da je ta svet najboljši med vsemi možnimi, po notranji logiki pripelje do Voltaireove kritike v *Kandidu*. Razsvetljenstvo kot filozofija 18. stoletja artikulira politične aspiracije meščanstva zoper anahronistično vladavino plemstva in bistveno prispeva k francoski revoluciji l. 1789. V kontekstu nujnosti spreminjanja in izboljševanja sveta pridobi književnost didaktični namen (Defoe, Richardson). V prozi se razvijejo satirični roman (Swift, Voltaire), meščanski roman (Fielding, Sterne), v dramatik vplivne dramaturške teorije (Lessing) ter družbenokritične tragedije (Lessing) in komedije (Diderot, Beaumarchais), v poeziji pa predvsem didaktična pesnitev (Pope, Haller), satira (Pope) in basen (Krilov), medtem ko lirika zaradi pretirano racionalistične naravnosti ni mogla polno zaživeti. Razsvetljenstvo je pomembno tudi za začetke slovenske umetniške ustvarjalnosti (Linhart, Dev, Vodnik).

Zgodovina svetovne književnosti 3: Simbolizem in moderna lirika (3 ECTS)

Predavanja predstavijo predhodnike simbolizma (Blake, Hölderlin, Novalis, Nerval, parnasovci) in potem »véliko četverico« – Baudelaira, Verlaina, Rimbauda in Mallarméja. Obravnavajo kompleksno razmerje med simbolizmom in dekadenco, simbolistično šolo v ožjem pomenu besede in postsimbolistično dediščino (Claudel, Valéry). Seznanjajo z razširitvijo simbolističnega gibanja po vsem svetu (Maeterlinck in Verhaeren, George in Rilke, Ivanov, Brjusov, Beli in Blok, Yeats in Stevens, Rubén Darío, Jiménez, García Lorca, Guillén in Alberti, Pessoa, Ungaretti, Montale in Quasimodo, Seferis, Ady, Murn, Župančič, Anton Vodnik in mladi Kocbek), pri čemer je pozornosti deležna tudi simbolistična dramatika (Maeterlinck), in podajajo vzporednice z likovno umetnostjo in glasbo. Osredinjajo pa se na nastanek moderne lirike iz simbolizma in rojstvo prvih radikalnih raziskav pesniškega jezika (Rimbaud, Mallarmé, Lautréamont), ki v 20. stoletju obrodijo bogate sadove v obliki raznovrstnih avantgardističnih poetik (futurizem, dadaizem, nadrealizem, ekspresionizem itn.).

Zgodovina svetovne književnosti 3: Vrhunci svetovne književnosti (3 ECTS)

Predavanja celovito, problemsko in kritično v literarnozgodovinskem in družbenem kontekstu predstavijo izbrana vrhunska dela iz svetovne literarne zakladnice (*Ep o Gilgamešu*, *Mahabharato*, *Shijing*, Homerjevo *Iliado* in *Odisejo*, Pindarjeve *Ode*, Sofoklesovo *Antigono*, Vergilijevo *Eneido*, Horacijeve pesmi in Ovidijeve *Metamorfoze*, *Princa in dvorne gospe*, *Rubajate*, *Tisoč in eno noč*, Petrarcove *Razsute rime*, Sv. Frančiška Asiškega *Hvalnico soncu*, trubadursko liriko, *Parsifala* Chrétiena de Troyesa in Wolframa von Eschenbacha, *Lazarčka s Tormesa*, Rabelaisovega *Gargantuo in Pantagruela*, Shakespearjeve tragedije in komedije, Cervantesovega *Don Kihota*, Miltonov *Izgubljeni raj* in Donnove pesmi, Gongorove pesmi, *Življenje je sen* Calderóna de la Barce, Corneillovega *Cida*, Racinovo *Fedro*, Molièrovega *Tartuffa*, Diderotovega *Rameaujevega nečaka*, Voltaireovega *Kandida*, *Prevzetnost in pristranost* Jane Austen, Goethejevega *Fausta*, liriko Hölderlina, Novalisa, Lamartina, Vignyja, Musseta, Coleridgea, Wordswortha, Poeja, Puškina, Mickiewicza in Prešerna, Balzacove *Izgubljene iluzije*, Stendhalov roman *Rdeče in črno*, Flaubertovo *Gospo Bovary*, Tolstojev roman *Vojna in mir*, Gogoljeve *Mrtve duše*, *Brate Karamazove* Dostojevskega, *Tri sestre* Čehova, Baudelairove *Rože zla*, Mallarméjeve sonete, Verlainove *Romance brez besed*, Rimbaudove *Iluminacije*, Whitmanove *Travne bilke*, Rilkejeve *Devinske elegije*, *Smrt v Benetkah* Thomasa Manna, Kafkov *Proces*, Proustovo *Iskanje izgubljenega časa*, Joyceovega *Uliksesa*, Lorcov *Ciganski romancero*, *Pusto deželo* T. S. Eliota,

liriko Paula Celana, *Čakajoč Godota* Samuela Becketta, Marquesov roman *Sto let samote*, Borgesove *Izmišljije* itn.

Literarno prevajanje (6 ECTS)

Predmet je razdeljen na predavanja in seminar.

Predavanja sledijo bogati zgodovini prevodne dejavnosti s posebnim ozirom na spreminjanje razmerja med izvornikom in prevodom skozi čas. Razgrinjajo različne teorije, ki obravnavajo fenomen prevoda od lingvističnih do estetskih razsežnosti. Poudarjajo razlike pri prevajanju različnih literarnih vrst (lirike, epike, dramatike) in zvrsti (romana, pravljice, vezane besede, prostega verza, komedije itn.). Primerjajo tudi značaje različnih jezikov in jezikovnih slogov različnih obdobj in literarnih usmeritev. Pridobljeno znanje študentje in študentke potem preizkusijo pri pisanju in predstavitvi seminarskih nalog, ki obravnavajo različne probleme konkretnih prevodov (iz drugih jezikov v slovenščino in nasprotno).

Predmet po svoji naravi ni le teoretičen, temveč tudi praktičen, pri tem pa omogoča vpogled v večplastno tkivo literarne umetnine in soočanje s konkretnimi jezikovnimi problemi.

Primerjalna književnost 3: Nietzsche in slovenska literatura (6 ECTS)

Predavanja uvodoma predstavijo problematiko Nietzschejeve filozofije, in sicer v kontekstu evropske novoveške filozofije. Sledi analiza Nietzschejeve filozofije in njenega pomena za formiranje različnih filozofskih šol, gibanj in literarnih smeri na prelomu stoletij in pozneje. Obravnava Nietzscheja in slovenske literature je zastavljena zgodovinsko: sprva analizira prve odmeve nemškega filozofa na Slovenskem, nato pomen njegove filozofije znotraj slovenske moderne, zlasti pri Cankarju in Župančiču. V obdobju med obema vojnama se predavanja izčrpno posvečajo zlasti Kosovelu, Podbevšku, Vidmarju in Bartolu, in sicer tako, da obravnavane leposlovne in esejistične tekste, v katerih lahko opazimo Nietzschejev vpliv, neposredno primerjajo z Nietzschejevim lastnim mišljenjem oz. s tistimi njegovimi formulacijami, ki tako ali drugače odmevajo pri slovenskih avtorjih. Posebna pozornost je posvečena mestu Nietzscheja znotraj slovenske filozofije, pa tudi znotraj debat o postmoderni in postmodernizmu.

Primerjalna književnost 3: Slovenski in svetovni postmodernizem (6 ECTS)

Predstavitev in analiza svetovnega postmodernizma (ameriška metafikcija, Eco, Calvino, Fowles, Barnes, Süskind, Robbe-Grillet, Cortazar itn.) v skladu z vodilnimi svetovnimi teorijami postmodernizma (McHale, Bertens, Fokkema, Hassan, Jameson, Calinescu itn.). Predstavitev in analiza slovenskega postmodernizma (Rupel, Gradišnik, Blatnik, Bratož, M. Novak, Šušulic itn.) v skladu s slovenskimi teorijami postmodernizma. Specifika slovanskega postmodernizma (Kiš, Pavić, Kundera, Bitov, Pelevin itn.). Razlike med »zahodnim« in »slovanskim« postmodernizmom; postavitev slovenskega postmodernizma v širši kontekst in njegova specifika. Refleksija literarne periodizacije.

Primerjalna književnost 3: Postkolonialna književnost (6 ECTS)

Predstavitev zgodovinske, sociološke in kulturnopolitične problematike kolonializma. Prikaz osrednjih teorij postkolonializma (Fanon, Said, G. Spivak, Bhaba itn.) in njihovih filozofskih podlag (moderne marksizem, kritična teorija družbe, Foucault, Derrida). Postkolonializem in feminizem – konceptualne vzporednice. Predstavitev osrednjih postkolonialnih književnosti, avtorjev in literarnih del (latinskoameriških, azijskih, afriških). Tematizacija literarnega diskurza kot orodja medkulturnega razumevanja in sploh razumevanja vsake drugačnosti. Problematizacija konceptualnega modela zahodne literarne vede, zlasti pri aplikaciji na postkolonialno književnost.

Primerjalna književnost 3: Magični realizem (6 ECTS)

Seznanitev s pojmom »magični realizem« najprej v likovni umetnosti, potem v literaturi in filmu. Predstavitev teoretičnih pogledov na magični realizem v literaturi (Carpentier, Leal, Zamora, Chanady, D'Haen itn.) in njihova primerjava s teorijami filmskega in slikarskega magičnega realizma. Kritični pretres teorij in poskus vzpostavitve didaktično najprimernejšega pojmovanja magičnega realizma; preverba tega pojmovanja z literarnozgodovinsko analizo evropskega nadrealizma kot predhodnika magičnega realizma, Carpentierjevega literarnega opusa kot vmesnega člena in del osrednjih predstavnikov magičnega realizma (Asturias, Márquez, Cortazar, Fuentes, Allende, Llosa, Roa Bastos, Arguedas, T. Morrison, Rushdie, Okri itn.). Opredelitev do poskusov uveljavljanja oznake »magični realizem« tudi za dela evropske književnosti (Kafka, Grass, Calvino itn.). Obravnava t. i. slovenskega magičnega realizma (Tomšič, Žabot, Lainšček).

Primerjalna književnost 3: Primerjalna zgodovina slovenske literature (6 ECTS)

Prikaz osrednjih obdobij slovenske literature od razsvetljenstva naprej (razsvetljenstvo, romantika, postromantika, med romantiko in realizmom, slovenska moderna, ekspresionizem, socialni realizem, socialistični realizem, medvojna književnost, eksistencializem, modernizem, novi roman, obdobje postmoderne). Sprotna primerjava z razvojem evropske in ameriške literature. Podrobnejša obravnava nekaterih zanimivejših tem slovenske literarne zgodovine (Prešeren in evropska književnost, problematika vaškega romana, vprašanje realizma, recepcija Zolaja, vprašanje slovenske moderne, slovenska recepcija novega romana, slovenska postmoderna). Refleksija slovenskega zamudništva v primerjavi z evropskimi literarnimi tokovi in specifika slovenske recepcije tujih vplivov.

Primerjalna književnost 3: Teorije postkolonializma (6 ECTS)

Predmet najprej predstavi zgodovinsko problematiko kolonializma in postkolonializma, potem pa poda pregled vodilnih teorij postkolonializma in njihovih teoretskih osnov (predvsem neomarksizma, kulturnih študij, Foucaulteve filozofije in Derridajeve dekonstrukcije). Prikaže teorije nekaterih vodilnih teoretikov postkolonializma (od klasika Fanona do Saida, Spivakove, Bhabhe itn.). Ob primerih demonstrira prepletenost med temi teorijami in literarno prakso, saj omenjene teorije v precejšnji meri izhajajo iz branja literarnih besedil, obenem pa tudi same izdelujejo nove metode in strategije branja ter tako prispevajo k boljšemu razumevanju predvsem sodobne in postkolonialne, pa tudi evroameriške in tradicionalne književnosti.

Literatura in kultura: Biblija in evropska literatura (3 ECTS)

Opredelitev specifičnega literarnega statusa Biblije kot svetega pisma v razmerju do literature kot fikcije. Pregled zgodovine nastanka oziroma kanonizacije, prevajanja (Septuaginta, Hieronim, Luther, Buber in Rosenzweig) in razlage Biblije (znotrajbiblična in zunajbiblična; apostol Pavel, Filon Aleksandrijski, Talmud, Avguštin, srednjeveška *quadriga*, Luther, Calvin, moderna historična kritika) od antike do zdaj. Literarna obravnava Biblije od dojetanja njene pesniškosti v antiki (talmudski rabini, cerkveni očetje) do odkritja paralelizma v 18. stoletju (Lowth) in razvitja novega literarnega bibličnega kritičstva (Alter) v 20. stoletju. Vzorci literarnega branja Biblije, npr. zgodbe o stvarjenju sveta in zgodbe o Abrahamovem žrtvovanju Izaka, pri kateri se literarno branje (Auerbach) sooča s filozofskim (Kierkegaard, Derrida). Branje del piscev, ki se navezujejo na Biblijo v evropski literaturi (Efreem Sirski, Ambrozij, Roman Melod, Dante, Milton, Byron, Dostojevski, Rilke, T. Mann, Bulgakov itn.).

Literatura in kultura: Biblija in slovenska literatura (3 ECTS)

Opredelitev specifičnega literarnega statusa Biblije kot svetega pisma v razmerju do literature kot fikcije.

Pregled zgodovine nastanka oziroma kanonizacije, prevajanja (Septuaginta, Hieronim, Luther, Buber in Rosenzweig) in razlage Biblije (znotrajbiblična in zunajbiblična; apostol Pavel, Filon Aleksandrijski, Talmud, Avguštin, srednjeveška *quadriga*, Luther, Calvin, moderna historična kritika) od antike do zdaj.

Literarna obravnava Biblije od dojetanja njene pesniškosti v antiki (talmudski rabini, cerkveni očetje) do odkritja paralelizma v 18. stoletju (Lowth) in razvitja novega literarnega bibličnega kritištva (Alter) v 20. stoletju. Vzorci literarnega branja Biblije, npr. zgodbe o stvarjenju sveta in zgodbe o Abrahamovem žrtvovanju Izaka, pri kateri se literarno branje (Auerbach) sooča s filozofskim (Kierkegaard, Derrida). Branje del piscev, ki se navezujejo na Biblijo v slovenski literaturi (Prešeren, Gregorčič, Murn, Cankar itn.).

Literatura in kultura: Grško, judovsko in rimsko pesništvo v antiki (3 ECTS)

Predmet *Grško, judovsko in rimsko pesništvo v antiki* seznanja z zgodovino treh starih pesništev in njihovimi velikimi temami, ki so postale del evropskega literarnega in kulturnega izročila.

Nastanek pojma »lirika« na podlagi kriterija subjektivnosti v romantiki.

Pregled grške arhaične lirike ob vodilnem vprašanju, kaj je človek (od Arhiloha naprej, s posebnim ozirom na Pindarja).

Pregled bibličnih knjig in bližnjevzhodne modrostne literature ter obravnava *Jobove knjige* ob vodilnem vprašanju, od kod zlo.

Pregled rimske lirike in osredinjenje na Vergilija ob vodilnem vprašanju o svetovnem miru.

Literatura in kultura: Poezija in mistika (3 ECTS)

Predavanja obravnavajo mistično pesništvo kot mejno, vendar vrhunsko področje literature. Mistično pesništvo opredeljujejo kot pesništvo, namenjeno izrekanju vrhunske religiozne, tj. mistične izkušnje, ki je po definiciji neizrekljiva in zato njeno izrekanje ne more biti pojmovno. To pesništvo razločijo od siceršnjega pesništva, ki izhaja iz pesniške oz. estetske izkušnje in je prav tako napoteno na neizrekljivo kot svoj metajezikovni izvor, vendar na drugačen način, brez mističnega molka, ki je inkorporiran v mistični govor. Po drugi strani ga razločijo tudi od navadnega religioznega pesništva, ki ne izreka izkušnje skritega, ampak slavi v zemeljskem območju razodetega Boga. Pregledno predstavijo vzhodno (hindujsko, zoroastrsko, muslimansko itn.), nadrobneje pa zahodno, se pravi judovsko-krščansko mistično pesništvo.

Literatura in kultura: Literatura in ideologija (3 ECTS)

Predavanja uvodoma predstavijo problematiko literature in ideologije; posebna pozornost je namenjena vsebini pojma »ideologija« od francoskih racionalističnih filozofov poznega 18. stoletja naprej prek politične teorije, zlasti znotraj marksizma (natančno je razčlenjena *Nemška ideologija* Marxa in Engelsa, kjer je razvita prva kritično-polemična definicija ideologije), pa do najnovjših analiz ideologije (problemski sklopi: postkolonializem, postkomunizem, liberalna demokracija, politična korektnost, globalizacija, multikulturalizem itn.). Splošna problematika razmerja med literaturo in ideologijo je konkretizirana s pomočjo analize nekaterih ideoloških posegov na področje avtonomije umetnosti, zlasti znotraj totalitarnih družb, pa tudi s primeri iz starejše in novejše slovenske kulturne zgodovine.

Literatura in kultura: Literatura in filozofija (3 ECTS)

Po uvodnem zgoščenem zgodovinskem pregledu razmerja med literaturo in filozofijo predavanja obravnavajo različne možnosti odnosa med literaturo in filozofijo. V ta namen razvijejo tri modele: ali-ali oz. disjunktivnega (bodisi platonskega bodisi ničejanskega), komplementarnega (Kant, Hegel; Schelling, Heidegger, Adorno), dekonstrukcijskega (Derrida). Predavanja obravnavajo tudi posebne vsebinske sklope, reprezentativne za obravnavano problematiko. To so mdr. vprašanja, kakšen je denimo Platonov odnos do umetnosti, kako Aristotel razume tragedijo, kako Hegel

razlaga romantično pesništvo, Heidegger Hölderlina, T. Hribar sodobno slovensko poezijo ali S. Žižek Cankarja. Posebna pozornost je namenjena še sklopu t. i. filozofske literature, se pravi literarnim tekstom s poudarjeno filozofsko-refleksivno razsežnostjo. Obravnavni so žanri, kot so refleksivna lirika, miselna proza, idejni roman, aforistika, pa tudi filozofska dela z izrazito literarno-estetsko razsežnostjo (Platon, Pascal, Nietzsche, Camus, Cioran idr.).

Literatura in kultura: Literatura in medkulturnost (3 ECTS)

Predavanja uvodoma zarišejo problematiko kulture, medkulturnosti in večkulturnosti s teoretskega (sociološkega, filozofskega, kulturološkega, literarnovednega) gledišča. Razmejujejo med kulturnimi študijami, primerjalnimi kulturnimi študijami in študijami literarnih kultur. Predstavijo vlogo literature kot medkulturnega posrednika (vlogo literarnega prevoda, potopisne literature, literarne imagologije), pa tudi kot idealnega medija za predstavitev vsakršne drugosti in drugačnosti (kulturne, idejne, svetovnonazorske, spolne, nacionalne, rasne itn.). Ob konkretnih literarnih primerih prikažejo medkulturno posredniško vlogo literature.

Literatura in kultura: Literatura in popularna kultura (3 ECTS)

Predavanja uvodoma razčlenijo vsebino pojma »popularna kultura«, nato pa obravnavajo posebnosti literature in razumevanja literature v kontekstu postmoderne medijske estetike. Posledica tega konteksta je tudi intermedialnost kot eden temeljnih postopkov novodobnih umetniških praks. Predavanja predstavijo in analizirajo nekaj odmevnih literarnih tekstov, ki bodisi kritično prikazujejo svet popularne kulture bodisi svojo naracijo prilagajajo tehnikam in žanrom popularne kulture (film, televizija, medmrežje, strip, video idr.).

Skupni del pedagoškega modula: Psihologija za učitelje (50% od 7 ECTS)

- Pomen psihološke izobrazbe za učitelja. Metode in tehnike proučevanja učnega procesa in spoznavanja učencev.
- Razvoj; zorenje in učenje. Nevrofiziološke osnove učenja.
- Zakonitosti in teorije psihičnega razvoja (psihoanalitične, kognitivne teorije in teorije socialnega razvoja). Dejavniki razvoja.
- Faze psihičnega razvoja. Tempo, individualne razlike, norme razvoja. Govorni in jezikovni razvoj. Adolescenca.
- Oblike učenja (učenje s pogojevanjem, učenje spretnosti, besedno učenje, učenje multiplega razlikovanja, učenje pojmov, učenje pravil, principov in zakonitosti, učenje kot reševanje problemov). Pogoji uspešnega učenja. Spodbujanje ustvarjalnosti učencev.
- Učenje z opazovanjem, izkustveno učenje, celostno učenje.
- Proces učenja. Struktura spomina. Pomnjenje in pozabljanje (teorije in dejavniki pomnjenja in pozabljanja). Transfer učenja. Metaučenje.
- Dejavniki šolskega učenja. Fiziološki dejavniki učenja (fiziološke spremembe v adolescenci, zdravje, utrujenost). Psihološki dejavniki učenja (sposobnosti, spoznavni in učni stili, spoznavna struktura, strategije in pristopi k učenju, učna motivacija, osebnostno-čustveni dejavniki, socializacija). Fizikalni in socialni dejavniki učenja.
- Sodobna tehnologija in učenje.
- Individualne razlike med učenci. Učenci s posebnimi potrebami. Psihološki vidiki diferenciacije in individualizacije pouka.
- Struktura in dinamika malih skupin. Komunikacija in vodenje razreda. Razredna in šolska klima. Konstruktivno reševanje medosebnih konfliktov. Reševanje disciplinskih problemov v šoli. Učiteljeva osebnost. Čustvena inteligentnost.
- Oblikovanje stališč in vrednot. Psihološke osnove moralnega razvoja in vzgoje.
- Psihološki vidiki preverjanja in ocenjevanja. Načini in oblike preverjanja in ocenjevanja znanja. Metrična in motivacijska funkcija ocenjevanja. Konstrukcija testov znanja.

Skupni del pedagoškega modula: Didaktika (50% od 5 ECTS)

I. UVOD V DIDAKTIKO, TEMELJNI POJMI IN KONCEPTI

1. predmet proučevanja didaktike, opredelitev didaktike kot znanstvene discipline
2. razmerje med splošno in posebno didaktiko; didaktika in metodika
3. izobraževanje: opredelitev pojma, razmerje med vednostjo in znanjem, izobraževanjem in vzgajanjem, splošnim in poklicnim / strokovnim izobraževanjem
4. problem razmerja med učenjem in poučevanjem
5. pouk: opredelitev, značilnosti, funkcije in vidiki pouka

II. STRUKTURNI DEJAVNIKI POUKA

6. učitelj: vloga učitelja, polje delovanja, formalne izobrazbene zahteve
7. aktivna vloga učenca pri pouku
8. komunikacija in interakcija pri pouku (med učiteljem in učenci, med učenci)
9. učna vsebina (znanstvenost učne vsebine, sestavine, funkcija, pomen didaktične transformacije in redukcije) in učni cilji (izobraževalni, vzgojni cilji; globalni, etapni, operativni cilji; kritika operativizacije)

III. NAČRTOVANJE, ARTIKULACIJA IN EVALVACIJA POUKA

10. didaktične etape (faze) učnega procesa
11. učne oblike in učne metode; učna sredstva; strategije pouka
12. strategije učnega načrtovanja: učno-vsebinsko, učno-ciljno, razvojno-procesno načrtovanje
13. učna priprava: globalna priprava; letna priprava na ravni šole; učiteljeva letna priprava; etapna priprava; priprava didaktične enote
14. opredelitev didaktičnih načel; temeljne značilnosti in dileme
15. Opredelitev kurikularne evalvacije. Značilnosti in funkcije, modeli in oblike evalvacije.

Skupni del pedagoškega modula: Pedagogika (50% od 3 ECTS)

- Opredelitev osnovnih pojmov:
- Pedagogika kot znanost, teorija (filozofija), umetnost in ideologija ter kot aplikativna in sintezna veda. Vzgoja kot intencionalni dejavnik kulture in odnos do socializacije, manipulacije in indoktrinacije.
- Šola kot družbena institucija:
- Šola in ideologija:
- Šola kot ideološki aparat države in pojav "prikritega kurikulumu." Potencialni ideološki dejavniki v šoli: dejavniki: izobraževalni predmeti, vzgojni predmeti, metode poučevanja, učitelj, razredna-šolska skupnost, kultura šole, obrobni organizacijski okvirji. Sistemski ukrepi za zmanjševanje ideoloških pritiskov na javno šolo (pravica do ustanavljanja zasebnih šol, laičnost in avtonomnost javne šole). Etično-strokovna odgovornost učitelja za zmanjševanje ideologije.
- Vzgojne dimenzije šolskega programa:
- Dualizem vloge šole v sodobni družbi - vzgojni in izobraževalni vidik. Pravni in pedagoški vidik zahteve po oblikovanju vzgojnega koncepta javne šole . Minimalni in maksimalni koncept vzgoje (med preventivno disciplino in odgovorno sintezo vzgoje in izobraževanja). Modeli šolske socializacije (vzgoje): direktni, indirektni in kombinirani.
- Šola kot organizacija z jasno postavljenimi pravili in šola kot skupnost. Sodobna načela oblikovanja šolske skupnosti: pravičnost, solidarnost, inkluzivnost. Etični modeli šolske socializacije: deontološka nasproti diskurzivni etiki, etika pravičnosti, etika skrbi, komunitarijanska etika vrednot. Vzgoja v javni šoli med etičnimi in pravnimi okvirji. Upoštevanje temeljnih človekovih pravic in psiholoških pravice otroka v institucionalni vzgoji.

- Teoretski in praktični problemi moralne vzgoje:
- Razvoj moralnosti med heteronomijo in avtonomijo. Osnovne naloge moralne vzgoje: razvoj socialne kognicije in afektivne sfere osebnosti. Identifikacija kot medij moralne vzgoje. Osnovna načela razvoja moralnega razsojanja. Vzgojni pomen razvoja empatije. Paradoksnost fenomena avtoritete v moderni. Pedagoški eros.

Skupni del pedagoškega modula: Andragogika (50% od 3 ECTS)

- Opredelitev andragogike kot znanosti in njenih temeljnih pojmov:
- Pojem odraslosti in življenjska obdobja. Ciljne skupine odraslih. Učenje/izobraževanje odraslih in razlike v učenju/izobraževanju odraslih od učenja/izobraževanja otrok in mladine. Vrste izobraževanja odraslih. Ovire, motivi in motivacija za izobraževanje odraslih. Vzgoja in vrste vzgoje ter prevzgoja odraslih. Socializacija odraslih. Teorija permanentnega izobraževanja ter vseživljenjsko učenje in izobraževanje odraslih.
- Izobraževanje odraslih kot potreba družbe, institucij (šol, ljudskih univerz, podjetij, idr.) in potreba posameznika:
- Vpliv družbenih sprememb na izobraževanje odraslih. Knowles, Kidd (znanje za preživetje). Institucionalno izobraževanje odraslih. Tough (učni projekti, samostojno izobraževanje odraslih), Titmus idr.. Pomen andragoškega dela in različnih vlog andragoškega sodelavca (vodja, organizator, mentor, animator, svetovalec, inštruktor...).
- Operativni učni načrt (kurikulum) za delo in izobraževanje odraslih:
- Andragoški cikel. Ugotavljanje potreb po izobraževanju odraslih in načini sestavljanja izobraževalnih programov za odrasle. Programiranje in planiranje izobraževanja odraslih. Viri znanja. Metode izobraževanja odraslih. Oblike izobraževanja odraslih. Pogoji in izvajanje izobraževanja odraslih ter upoštevanje andragoških načel. Vrednotenje (vrste, načini) izobraževanja odraslih. Formalna in neformalna evalvacija.
- Profesionalni razvoj odrasle osebe (učitelja, andragoškega strokovnjaka):
- Oblikovanje modela osebnega vseživljenjskega izobraževanja in metoda izobraževalne biografije.
- Spodbujanje vseživljenjskega izobraževanja in učenja odraslih:
- Spodbujanje možnosti in želje po učenju in izobraževanju odraslih. Spodbujanje in lajšanje dostopa do izobraževanja po formalni in neformalni poti. Izboljšanje in širjenje ponudbe izobraževanja. Izboljšanje informiranja, organiziranja, mentoriranja, svetovanja, e-izobraževanja, idr. odraslim.

Skupni del pedagoškega modula: Opazovalna praksa pri psihologiji (50% od 2 ECTS)

- Izdelava akcijske raziskave povezane z določenim problemom v razredu (npr. odnosov, komunikacije, vodenja razreda, interakcije v razredu, motivacije...),
- opazovanje in ugotavljanje individualnih razlik med učenci v načinu učenja, učnih stilih, strategijah, pomoč učencem pri načrtovanju učnih aktivnosti,
- opazovanje in delo z učenci s posebnimi potrebami (se seznanijo z izdelavo individualiziranih učnih načrtov, s timskim delom pri obravnavi otrok s posebnimi potrebami, vključijo se v individualno pomoč pri delu z učenci v razredu,
- vključevanje v delo z nadarjenimi učenci, z vlogo učitelja pri odkrivanju, sodelujejo pri delu z nadarjenimi v razredu,
- sodelovanje in pomoč učitelju pri izvajanju pouka,
- spoznajo različne strokovne službe na šoli, njihovo vlogo pri delu šole in pri delu z učenci,
- spoznavajo različne načine in oblike spremljanja napredka učencev, dajanja povratne informacije učencem, staršem.

Skupni del pedagoškega modula: Opazovalna praksa pri didaktiki (50% od 2 ECTS)

Vsebina prakse zajema zlasti spoznavanje organizacije dela v vzgojno-izobraževalni ustanovi in spremljanje poteka učnega procesa pri izbranem učnem predmetu (ali dveh).

Študent bo v času opravljanja prakse dobil osnovni vpogled v delo ustanove kot celote in v potek dela pri izbranem učnem predmetu. Opravi bo pogovor z vsaj dvema strokovnima delavcema, predvidoma z učiteljem-mentorjem in z enim predstavnikom vodstva šole (ravnatelj, pomočnik ravnatelja, šolski svetovalni delavec).

Natančnejšo vsebino prakse in raspored opravljanja posameznih nalog oblikuje študent skupaj z učiteljem-mentorjem pred začetkom prakse.

Opazovalna praksa vsebuje 9 pedagoških ur opazovanja pouka pri izbranem učnem predmetu ter 1 pedagoško uro, namenjeno pogovoru o delovanju šolske institucije s predstavnikom vodstva šole.

Skupni del pedagoškega modula: Opazovalna praksa pri pedagogiki (50% od 2 ECTS)

- V okviru priprave na opazovalno prakso študenti dobijo navodila za proučevanje ustrezne pedagoške dokumentacije in opazovanje vzgojne prakse in disciplinskih postopkov na ravni razredne in šolske skupnosti,
- ob pomoči mentorja natančno opišejo en tipičen vzgojni konflikt in postopke za njegovo razrešitev,
- s pomočjo predpisane literature pripravijo analizo reševanja opisanega konflikta z vidika upoštevanja različnih etičnih kriterijev in predpisanih postopkov za izrek vzgojnega ukrepa,
- seznanijo se s posebnimi preventivnimi ukrepi za zagotavljanje discipline na ravni razreda oziroma šole in jih s pomočjo mentorja ustrezno ovrednotijo,
- opišejo en primer obravnave učne teme z vidika doseganja vzgojno-socializacijskih ciljev ustreznega predmeta,
- opišejo en potek razredne ure in ga analizirajo z vidika vsebine in vodenja.

Skupni del pedagoškega modula: Opazovalna praksa pri andragogiki (50% od 2 ECTS)

Glede na možen razpoložljiv čas in v dogovoru mentorja na instituciji s študentom, naj bi se izhajalo izmed naštetih vsebin:

- Spremljanje andragoškega dela in ustrezne komunikacije mentorja in vseh zaposlenih v instituciji (upoštevanje andragoških načel, vrst, oblik, metod, pogojev, tehnik dela z odraslimi ter potek izvajanja in vrednotenja izobraževanja in dela z odraslimi).
- Sodelovanje in pridobivanje praktičnih izkušenj pri načrtovanju, vodenju in izvajanju izobraževanja odraslih na instituciji, šoli (odraslih za dokončanje določenega formalnega ali neformalnega izobraževalnega programa, izobraževanja učiteljev, idr.).
- Hospitacije, sodelovanje in pridobitev praktičnih izkušenj pri organiziranju in vodenju andragoških oblik dela z odraslimi glede na njihove potrebe (vodenje sestankov, delavnic, študijskih krožkov, krajših izobraževalnih programov, vodenju diskusij in pri tem vključevanje odraslih v podporo in spodbujanje pridobivanja znanja) in se pri tem seznanijo z načini in oblikami vrednotenja izobraževanja/dela z odraslimi (učitelji in učenci).
- Praktične izkušnje z opazovanjem, spremljanjem in sodelovanjem z mentorjem oz. sodelavci institucije pri vodenju, pripravi projektov, raznih prireditvah in koordiniranju institucije s širšim družbenim okoljem (posamezniki, institucijo, lokalno skupnostjo, idr.).
- Spoznavanje konkretnih situacij, različnih vlog andragoga in andragoškega sodelavca (izobraževalec, mentor, svetovalac, animator, »prodajalec« izobraževalnih programov, tutor v izobraževanju na daljavo, idr.) ter spoznavanje delovnih procesov znotraj institucije.

- Pridobitev znanja o pomenu, možnostih in oblikah stalnega osebnega izobraževanja in spodbujanja lastnega profesionalnega razvoja ter vseživljenjskega učenja in izobraževanja. Uporaba izobraževalne biografije v praksi.
- Kritično opazovanje procesa izobraževanja/dela z odraslimi (učitelji, idr.) v določeni instituciji in oblikovanje poročila s prakse z opisom in vrednotenjem dejavnosti, pri kateri je študent sodeloval. Vrednoti se andragoško delo institucije, kompetence mentorja na praksi in kompetence študenta, ki je opravil prakso.

Skupni del pedagoškega modula: Slovenščina za učitelje (50% od 4 ECTS)

- Vloga in položaj slovenščine v šoli
- Slovenščina kot jezik pedagoške komunikacije, socialna in funkcijska zvrstnost
- Odnosni govor; vljudnost in pragmatična jasnost kot merili izbire izraznih sredstev za oblikovanje odnosov v razredu
- Spoznavni govor: razmerje med trditvami in ponazarjalnim gradivom; opisovanje, pripovedovanje, razlaganje, utemeljevanje; izražanje logičnih razmerij z jezikovnimi sredstvi
- Sporazumevanje – jezik – besedilo
- Učiteljeva priprava na govorno nastopanje v razredu; prednosti in pomanjkljivosti slušnega prenosnika; pravorečje in retorika; načela praktične stilistike
- Vodenje pogovora in sodelovanje v pogovorih, oblikovanje in zastavljanje vprašanj različnih tipov in zahtevnosti
- Branje in pisanje uradovnih besedil (npr. dopisovanje z ministrstvom, starši)
- Značilnosti znanstvenega in poljudnoznanstvenega besedila
- Pisanje strokovnega besedila
- Jezikovni priročniki, korpusi in drugi elektronski viri ter njihova uporaba
- Strategije dejavnega poslušanja
- Bralne učne strategije
- Usmerjanje učencev pri pripravi na govorno nastopanje in sodelovanje v pogovoru
- Usmerjanje učencev pri pisanju strokovnega besedila

Skupni del pedagoškega modula: Humanistika in družboslovje (50% od 4 ECTS)

Sociologija:

Predmet postavlja temelje za razumevanje družbe in družbenega, saj študente in študentke seznanja z najpomembnejšimi teoretskimi preseki v zgodovini sociološke misli in z aktualnimi družbenimi problemi in vprašanji. Študentke in študenti se bodo pri tem predmetu seznanili z najbolj vplivnimi sociološkimi pristopi pri obravnavanju posameznih družbenih pojavov in procesov. Poleg tega se bodo tematizirala vprašanja odnosa posameznik – družba; vloga in položaj posameznika v različnih vsakdanjih praksah (s posebnim poudarkom na otroštvu in mladostništvu) ter v različnih družbenih institucijah (s posebnim poudarkom na šoli in družini). Predavanja bodo vključevala tudi analizo osrednjih tem kot so: družbene (ne)enakosti, socialne izključenosti, revščina in socialna politika, s katerimi se srečuje tako posameznik kot tudi družba, ter analiziranju/tematiziranju potreb in možnosti za proučevanje vloge verstev kot vrednostnih sklopov, do katerih je potrebno razviti diferenciran pristop v okviru etične vzgoje in vzgoje za demokratično državljanstvo v versko pluralni družbi.

Filozofija:

Vsebina vključuje pregledno predstavitev raznih smeri, področij itn. sodobne filozofije ter filozofskih osnov humanistike in družboslovja, hkrati pa je usmerjena v vsakdanje življenje in vzgojno-izobraževalni proces.

Študentje se seznanijo z osnovnimi pojmi in pojmovnimi konteksti ter razpravami o kulturi, etiki, vzgoji itn. v okvirih eksistencializma, hermenevtike, strukturalizma, post-strukturalizma, psihoanalize, razprav o razsvetljenstvu, postmoderni itn.

Filozofski pojmi, pojmovni konteksti itn. so v nadaljevanju umeščeni tako v razmerje do znanosti, umetnosti, religij itn. kot v razmerje do vsakdanjega življenja in vzgojno-izobraževalnih praks. Poleg osnovnega seznanjanja s filozofskimi pojmi in pojmovnimi konteksti raznih tradicij je delo usmerjeno v povezovanje in primerjalno ovrednotenje različnih pristopov ter spoznavanje in oblikovanje etičnih razsežnosti itn. Poudarek je dan sprotnemu seznanjanju z nastajajočimi filozofskimi konceptijami, humanističnimi refleksijami in etičnimi razsežnosti življenja v sodobni kulturi.

Skupni del pedagoškega modula: Raziskovanje učnega procesa (50% od 4 ECTS)

- Poučevanje temelječe na raziskovanju učenju in pouka. Etična vprašanja pri raziskovanju v šoli oz. pri delu z ljudmi. Zakon o varstvu osebnih podatkov.
- Teoretične osnove merjenja v družboslovju (merjenje v širšem in ožjem smislu, merjenje v prirodnih in družbenih vedah, indirektno in direktno merjenje, merske lestvice, introspekcija, interpretacija obnašanja, napake merjenja in ocenjevanja)
- Načrtovanje raziskave: oblikovanje raziskovalnega vprašanja, proučevanje obstoječe literature (iskanje po različnih baza podatkov), priprava raziskovalne strategije in raziskovalnega načrta, izbira ustrezne raziskovalne metode, zbiranje podatkov, analiza rezultatov, interpretacija ugotovitev.
- Raziskovalne metode: opisne, korelacijske, eksperimentalne. Akcijsko raziskovanje.
- Opisne metode. Opazovanje: naključno, sistematično (kategorije, lestvice, kodranje), opazovanje z udeležbo. Beleženje opazovanj (zapiski, avdio, video posnetki). Primeri opazovanja pri pouku.
- Eksperimenti. Značilnosti. Spremenljivke. Vrste eksperimentov (z različnimi skupinami, z eno skupino). Kvaziekperimenti. Vzorčenje. Eksperimenti v šoli.
- Etnografsko raziskovanje. Raziskovalec kot nosilec sprememb - akcijsko raziskovanje. Značilnosti. Koraki v akcijskem raziskovanju.
- Tehnike za zbiranje podatkov. Primarni in sekundarni viri informacij. Kvalitativne tehnike: intervjuji, dnevniki, analiza govora, analiza vizualnih podatkov, analiza delovanja skupin, analiza vsebine. Kvantitativne tehnike: vprašalniki, ankete, ocenjevalne lestvice, preizkusi, testi, lestvice stališč, sociometrični postopki. Uporaba pri načrtovanju pouka, izvajanju učnega procesa, vrednotenju učnega procesa.
- Analiza in predstavitev kvalitativnih in kvantitativnih rezultatov. Temeljne metode za opis podatkov in temeljne metode zaključevanja. Obdelava podatkov s programskim paketom SPSS.
- Interpretacija in uporaba rezultatov za spreminjanje lastne prakse.
- Pravila in načela pisnega komuniciranja in poročanja.

Metodologija (3 ECTS)

Predmet podaja zgodovinski pregled metod literarne vede, njihovo sistematiko in posamične predstavitve. Pregledno označi rabo spoznavno-logičnih metod, filološke metode in tekstne kritike, lingvističnih metod, biografske, duhovnozgodovinske, pozitivistične, eksistencialistične in marksistične metode, potem pa podrobneje predstavi fenomenološko, formalistično in strukturalistično metodo, imanentno interpretacijo, New Criticism, poststrukturalistično, semiotično, dekonstrukcijsko, psihoanalitično, neomarksistično, feministično in novohistoristično metodo, empirično literarno znanost ter recepcijsko estetiko, pa tudi vsakič najnovejše metodološke pristope. V ospredje postavlja načelo metodološkega pluralizma.

2. letnik

Zgodovina svetovne književnosti 3: Orient (3 ECTS)

Pregleden prikaz književnosti t.i. starega Orienta: egipčanske, babilonsko-asirske, starojudovske, arabske, perzijske, indijske, kitajske, japonske. Podrobnejša predstavitev osrednjih del: *Knjige mrtvih*, *Sinuhejeve zgodbe*, *Epa o Gilgamešu*, Biblije, Korana, *Tisoč in ene noči*, Aveste, *Šah-Nameh*, poezije Omarja Hajama in Hafisa, *Upanišad*, *Rigvede*, *Mahabharate*, *Šakuntale*, *Dao de jing*, *Shijing*, poezije Li Baija, *Lepih gospa z bogatega dvora*, *Zgodb princa Gendžija* itn. Predstavitev kulturnih razlik in problematizacija uvrščanja orientalskih književnosti v zahodni literarnoperiodizacijski model.

Zgodovina svetovne književnosti 3: Srednjeveška književnost (3 ECTS)

Predavanja predstavijo pogloblitve slovsstvene tokove ter najpomembnejša literarna dela in avtorje v srednjem veku, v katerem je najprej prevladovala literarna produkcija v latinščini (*Carmina burana*), potem pa se je prav s pomočjo književnosti uveljavilo tudi pisanje v ljudskih (poznejših »nacionalnih«) jezikih. Obravnavajo tako tradicijo epskega pesništva, ki najbolj izraža srednjeveški vrednostni sistem, kot liriko, ki z individualizacijo pesniškega glasu in kultom ljubezni od 12. stoletja naprej (provansalski trubadurji, francoski truverji, sicilska in toskanska šola, *dolce stil nuovo*, *Minnesängerji* itn.) pripravlja pot renesansi. Osrednja tema predavanj je ljubezenska lirika od trubadurjev do Danteja, ki je z *Božansko komedijo* ustvaril najvišji literarni spomenik srednjeveške miselnosti. V predavanja so vključene tudi razlage srednjeveške filozofije, teologije in mistike, duhovnega gledališča, likovne umetnosti, glasbe ter drugih umetniških in družbenih pojavov, ki so nujne za razumevanje dobe.

Zgodovina svetovne književnosti 3: Renesansa (3 ECTS)

Predavanja sledijo porajanju renesanse od Petrarce, »prvega humanista« in renesančnega pesnika, prek Rabelaisovega modela visoke renesanse, ki temelji na veri v veličino človeka, do Shakespeara in Cervantesa, ki že nakazujeta zaton renesančne sinteze telesa in duha ter začetek baroka. Obravnavajo tako epsko pesništvo (Pulci, Boiardo, Ariosto, Camöens) kot liriko (znotraj francoske renesanse npr. »lyonski krog« in Plejado na čelu z Du Bellayjem in Ronsardom), tako prozo (Boccaccio, Margareta Navarska, Rabelais, Cervantes) kot dramo (elizabetinsko gledališče, Shakespeare). K boljšem razumevanju ideala renesančne lepote pomagajo primerjave z likovno umetnostjo (slikarstvom, kiparstvom, arhitekturo) in glasbo. Predavanja soočajo slušatelj(ice) z odprtim vprašanjem: je renesansa začetek novega veka, kakor smo vajeni misliti, ali veličastni zaključek srednjega veka?

Zgodovina svetovne književnosti 3: Barok in klasicizem (3 ECTS)

Predavanja predstavijo kontroverzni pojem »barok« in kompleksno razmerje med renesanso in barokom. Zvečine obravnavajo baročne avtorje v različnih nacionalnih književnostih: Tassa in Marina, Góngoro in Calderóna de la Barca, de Viauja, Saint-Amanta in Malherba, Grimmelshausna in Opitza, Donna in Miltona, van den Vondla, Komenskega, Gundulića, Svetokriškega in Valvasorja. Potem predstavijo klasicizem (Madame de La Fayette, La Fontaine, Corneille, Racine, Molière, Boileau), ki je na estetski ravni z občutkom za mero vzpostavil kritičen in polemičen odnos do baroka, vendar ohranil duhovnozgodovinsko osnovo kartezijanske miselnosti. Sklenejo se s tezo, da izvor današnje nesrečne zavesti zahodnega človeka ni renesansa, ki je temeljila na srečni sintezi telesa in duha, temveč sta barok in klasicizem, v katerih sta se ti dve »substanci« tragično ločili.

Zgodovina svetovne književnosti 3: Razsvetljenstvo (3 ECTS)

Predavanja razgrnejo vrednostni sistem razsvetljenstva, ki temelji na veri v človekov razum ter stremljenju k združitvi razuma in čutnosti kot predpogoju sreče. Okrepi se zavest o naravi in naravnosti (Rousseau). Namen razuma je odkriti zakonitosti sveta: iz 17. stoletja podedovani racionalizem postane osnova empiristične filozofije in moderne znanosti (enciklopedisti, angleški empiristi). Razum kot najvišji princip pride nujno v konflikt s tradicionalnimi avtoritetami cerkve in fevdalnega družbenega sistema: Leibnizova filozofija »preetablirane harmonije« s tezo, da je ta svet najboljši med vsemi možnimi, po notranji logiki pripelje do Voltairove kritike v *Kandidu*. Razsvetljenstvo kot filozofija 18. stoletja artikulira politične aspiracije meščanstva zoper anahronistično vladavino plemstva in bistveno prispeva k francoski revoluciji l. 1789. V kontekstu nujnosti spreminjanja in izboljševanja sveta pridobi književnost didaktični namen (Defoe, Richardson). V prozi se razvijejo satirični roman (Swift, Voltaire), meščanski roman (Fielding, Sterne), v dramatik vplivne dramaturške teorije (Lessing) ter družbenokritične tragedije (Lessing) in komedije (Diderot, Beaumarchais), v poeziji pa predvsem didaktična pesnitev (Pope, Haller), satira (Pope) in basen (Krilov), medtem ko lirika zaradi pretirano racionalistične naravnosti ni mogla polno zaživeti. Razsvetljenstvo je pomembno tudi za začetke slovenske umetniške ustvarjalnosti (Linhart, Dev, Vodnik).

Zgodovina svetovne književnosti 3: Simbolizem in moderna lirika (3 ECTS)

Predavanja predstavijo predhodnike simbolizma (Blake, Hölderlin, Novalis, Nerval, parnasovci) in potem »véliko četverico« – Baudelaira, Verlaina, Rimbauda in Mallarméja. Obravnavajo kompleksno razmerje med simbolizmom in dekadenco, simbolistično šolo v ožjem pomenu besede in postsimbolistično dediščino (Claudel, Valéry). Seznanjajo z razširitvijo simbolističnega gibanja po vsem svetu (Maeterlinck in Verhaeren, George in Rilke, Ivanov, Brjusov, Beli in Blok, Yeats in Stevens, Rubén Darío, Jiménez, García Lorca, Guillén in Alberti, Pessoa, Ungaretti, Montale in Quasimodo, Seferis, Ady, Murn, Župančič, Anton Vodnik in mladi Kocbek), pri čemer je pozornosti deležna tudi simbolistična dramatika (Maeterlinck), in podajajo vzporednice z likovno umetnostjo in glasbo. Osredinjajo pa se na nastanek moderne lirike iz simbolizma in rojstvo prvih radikalnih raziskav pesniškega jezika (Rimbaud, Mallarmé, Lautréamont), ki v 20. stoletju obrodijo bogate sadove v obliki raznovrstnih avantgardističnih poetik (futurizem, dadaizem, nadrealizem, ekspresionizem itn.).

Zgodovina svetovne književnosti 3: Vrhunci svetovne književnosti (3 ECTS)

Predavanja celovito, problemsko in kritično v literarnozgodovinskem in družbenem kontekstu predstavijo izbrana vrhunska dela iz svetovne literarne zakladnice (*Ep o Gilgamešu, Mahabharato, Shijing, Homerjevo Iliado in Odisejo, Pindarjeve Ode, Sofoklesovo Antigono, Vergilijevo Eneido, Horacijeve pesmi in Ovidijeve Metamorfoze, Princa in dvorne gospe, Rubajate, Tisoč in eno noč, Petrarcove Raszute rime, Sv. Frančiška Asiškega Hvalnico soncu, trubadursko liriko, Parsifala Chrétiena de Troyesa in Wolframa von Eschenbacha, Lazarčka s Tormesa, Rabelaisovega Gargantuo in Pantagruela, Shakespearjeve tragedije in komedije, Cervantesovega Don Kihota, Miltonov Izgubljeni raj in Donnove pesmi, Gongorove pesmi, Življenje je sen Calderóna de la Barce, Corneillovega Cida, Racinovo Fedro, Molièrovega Tartuffa, Diderotovega Rameaujevega nečaka, Voltairovega Kandida, Prevzetnost in pristranost Jane Austen, Goethejevega Fausta, liriko Hölderlina, Novalisa, Lamartina, Vignyja, Musseta, Coleridgea, Wordswortha, Poeja, Puškina, Mickiewicza in Prešerna, Balzacove Izgubljene iluzije, Stendhalov roman Rdeče in črno, Flaubertovo Gospo Bovary, Tolstojev roman Vojna in mir, Gogoljeve Mrtve duše, Brate Karamazove Dostojevskega, Tri sestre Čehova, Baudelairove Rože zla, Mallarméjeve sonete, Verlainove Romance brez besed, Rimbaudove Iluminacije, Whitmanove Travne bilke, Rilkejeve Devinske elegije, Smrt v Benetkah Thomasa Manna, Kafkov Proces, Proustovo Iskanje izgubljenega časa, Joyceovega Ulikseasa, Lorcov Ciganski romancero, Pusto deželo T. S. Eliota,*

liriko Paula Celana, *Čakajoč Godota* Samuela Becketta, Marquesov roman *Sto let samote*, Borgesove *Izmišljije* itn.

Specialni del pedagoškega modula: Kreativno pisanje – poezija (3 ECTS)

Študentke in študentje spoznavajo in izdelujejo poznane pesniške oblike. Predavanja in seminar se ne omejujejo le na klasično poezijo v vezani besedi, temveč slušatelje/ice intenzivno seznanjajo tudi s prostim verzom in vsemi postopki, ki jih je vpeljala moderna lirika, vključno z eksperimentalnimi izkušnjami različnih avantgardističnih poetik 20. stoletja. Najvišji korak v tem programu kreativnega pisanja ima dvojni namen, ki je odvisen od motivacije študentov in njihovega študijskega profila:

- 1) pri pedagoškem profilu je namen osvojitve znanj in tehnik, ki bodo bodočim srednješolskim profesorjem in profesoricam omogočale animacijo dijakov in dijakinj s pomočjo poezije ter uvajanje kreativnega pisanja za začetnike;
- 2) tisti slušatelji/ce, ki vpišejo kreativno pisanje zaradi svoje lastne umetniške motivacije, pa naj bi poskušali najti svoj osebni in posebni pesniški glas.

Predmet nauči tehnike pisanja ter da vpogled v zgodovino pesniških oblik in postopkov ter možnost samorefleksije in kritičnega ovrednotenja lastnega dela.

Specialni del pedagoškega modula: Književnost za šolsko rabo (3 ECTS)

- Vloga in pomen pouka književnosti v 21. stoletju
- Šolski literarni kanon glede na učne cilje, metode in vsebine pouka književnosti
- Prednosti in slabosti recepcijske teorije za poučevanje slovenske in tuje prevodne književnosti
- Pregled temeljnih slogovnih smeri oz. obdobji slovenske in tuje prevodne književnosti, primerne in/ali predpisane za šolsko obravnavo
- Kontekstualizacija šolskih književnih vsebin
- Periodizacija slovenske književnosti za šolsko rabo ob primerjavi s tujo prevodno
- Dejaven stik s šolskimi kanonskimi književnimi besedili in priprava na delo v razredu
- Sodobne oblike pouka književnosti: komunikacijski in problemsko-ustvarjalni pouk

Specialni del pedagoškega modula: Kompetence pri pouku književnosti (3 ECTS)

Razvijanje jezikovne pismenosti/sporazumevalne zmožnosti pri pouku književnosti (branja, pisanja, govorjenja, poslušanja) in ključnih kompetenc/zmožnosti: zmožnosti medpredmetnega povezovanja, kulturne in medkulturnih zmožnosti, digitalne zmožnosti, bralne in literarne kompetence, tj. zmožnosti literarnega branja, literarnega raziskovanja in literarnega ustvarjanja (ustvarjalnega branja in pisanja ter poudarjalnih dejavnosti). Značilnosti literarnega branja, vrste/spoznavno sprejemne stopnje odzivanja, vrste bralcev glede na bralni razvoj in bralne zmožnosti. Govorna interpretacija literarnih besedil kot ustvarjalna dejavnost, faze priprave nanjo; Interpretativno branje in medijsko posredovanje literarnih besedil.

Kreativno /ustvarjalno pisanje, faze pisnega procesa.

Didaktična načela in metode za razvijanje ključnih kompetenc pri pouku književnosti (branje z(a) razumevanje(m), problemsko-ustvarjalni pouk književnosti).

Didaktična načela vključevanja in razvijanja ključnih kompetenc pri pouku književnosti, zlasti jezikovne, bralne, literarne zmožnosti, kulturne zmožnosti in medkulturnih zmožnosti, zmožnosti medpredmetnega povezovanja, digitalne pismenosti.

Izbirni pedagoški predmet: Kulturna hermenevtika (3 ECTS)

Uvodoma je tematizirana izguba kulture kot centra in možnosti njene smiselne transformacije.

Filozofsko pojmovanje kulture je obravnavano v razmerju do religije, umetnosti, znanosti in politike. Posebna pozornost je namenjena specifičnosti humanističnih ved, koliko te najdejo svoj aplikativni smisel v kulturi.

V tem pogledu stopi v ospredje obravnava vpliva informacijskih tehnologij na kulturno samodojemanje današnje humanosti in družbenosti.

Razvoj sodobne družbe, ki zajema široko problematiko razumevanja in spoštovanja identitet, sproža tudi vprašanje vloge kulture v izobraževanju, zlasti kar zadeva njen ustvarjalni in komunikacijski vidik.

Izbirni pedagoški predmet: Logika in argumentacija (3 ECTS)

Slušatelji se seznanijo s temelji neformalne in simbolne logike, še posebej s pojmi argumenta, gradnje dokaza, zmote, definicije, dedukcije, indukcije, sintakse in semantike itd. Naučijo se prepoznati in analizirati argumente ter ocenjevati njihovo moč in ustreznost evidence in oblikovati lastne dobre argumente. Pri seminarskem delu so metode argumentacije (kritičnega razmišljanja) uporabljene pri analiziranju znanstvenih, filozofskih in časopisnih tekstov ter pri pisanju argumentativnih esejev. Slušatelji se seznanijo tudi z osnovami retorike in pripravijo debate na določeno temo (npr. praktična etična vprašanja).

Izbirni pedagoški predmet: Medijska pismenost (3 ECTS)

Predmet Medijska pismenost je namenjen spoznavanju osnovnih prvin medijskega teksta ter njegovega političnega, ideološkega, estetskega učinkovanja, s katerim si učitelji in učiteljice, pa tudi študenti nepedagoških programov pridobivajo potrebna izhodišča za prenos znanja v izobraževanju in drugih poklicih. Vsebinski sklopi vključujejo prepoznavanje in razgradnjo razmerja med mediji in njihovimi občinstvi ter uvajanje načinov za oblikovanje kritičnega in distanciranega spremljanja medijskega poročanja. Poudarek je na vlogi medijev v oblikovanju strpne in multikulturne družbe; ter zavzemanju za kritičnega gledalca, ki aktivno sodeluje v oblikovanju takšne medijske kulture, ki združuje informacijo, ugodje in družbeno odgovornost.

Izbirni pedagoški predmet: Retorika (3 ECTS)

Primerjalna retorika; retorika v antiki in srednjem veku, njen zgodovinski razvoj in sistematika; literarna retorika; retorika vsakdanjega govora; pedagoški diskurz.

Izbirni pedagoški predmet: Grška etika in retorika (3 ECTS)

Cilj predmeta je celovit pogled na grško etiko, politiko in retoriko. Predmet daje temeljit vpogled v oblikovanje vrednotenja in vrlin. Retorična teorija je predstavljena predvsem v njenem ontološkem in moralnem aspektu. Pri tem predmetu študent/ka pridobiva sposobnost samostojnega in tudi kritičnega moralnega presojanja, etične refleksije in sposobnost utemeljevanja lastne moralne izbire.

Izbirni pedagoški predmet: Temelji filozofije in humanistike (3 ECTS)

Teorija stvarnosti, metafizika, aksiologija so tri oporne točke predmeta, ki prispeva k negovanju in ohranjanju čuta za teorijo; tega ni brez česa metafizičnega. Hkrati gre še etično (vrednostno) zmožnost presoje pri najbolj temeljnih vprašanjih obstoja sveta, življenja v njem in človekove odgovornosti za vso svetovno bit, medčloveškost in solidarnost univerzalnih razsežnosti. Thaumázēin – sporočilo starogrške filozofije, čut za teorijo, odnos med naravo in zgodovino, anamneza in eshatologija resnice. Odnos med ciklizmom in linearizmom, še posebej po izteku velike zgodbe napredka (1789–1989). Ontološka, mentalistična in lingvistična paradigma v filozofiji in humanistiki. Razlika med moderno in postmoderno, metafizično, pometafizično in postmetafizično mislijo. Filozofija (humanistika) kot sredstvo za orientacijo v svetu in mišljenju, odnos med teoretično in praktično filozofijo. Eksplikacija pojmov na področju filozofije in humanistike in ne definicija. Filozofija v svoji tipični funkciji spoznanja in spoznavanja sveta kot celote; filozofije ne moremo reducirati le na funkcijo metodologije. Pot do spoznanja sveta kot celote vodi skozi vrednote, spoznanje vrednot je ključ do spoznanja sveta, tudi v smislu

prepoznavanja najtežjih problemov svetovne biti in življenja v njej. Spoznanje sveta je spoznavanje vrednot, vrednote niso samo rezultat razvoja človeštva, ampak še hkrati njegov najgloblji motiv. *Deklaracija o svetovnem etosu* v času globalizacije; razlika med globalizacijo (etično-vrednostni vidik) in globalizmom (premoč ekonomije, tj. svetovnotržne metafizike) nad etizacijo in politizacijo sveta. Štiri temeljne vrednote človeštva v času globalizacije oziroma štiri neizpodbitne smernice; prispevek Hansa Kunga, tvorca svetovnega etosa.

Izbirni pedagoški predmet: Vzgoja za strpnost in sprejemanje drugačnosti preko književnosti (3 ECTS)

Cilj predmeta je posredovati teoretično okvir po eni strani literature kot systemske, funkcijske, strukturne in recepcijske tujosti in drugačnosti in s tem uvid v njeno dezavtomatizacijo percepcije, po drugi strani prikazati povezanost z vzgojo za strpnost in ambivalenc pri delu v šolskem okolju. Predmet naj bi usposobil za ozaveščeno razlikovanje med literarnimi in neliterarnimi besedili prav z vidika literarne drugačnosti, za osnovno besedilno analizo, klasificiranje besedil pri ugotavljanju tipa tujosti in drugačnosti, vrednotenje literarnih besedil glede na njihovo ideološkost in estetsko kvaliteto, selekcijo besedil, študentje naj bi usvojili osnovna načela posredovanja v šolskem okolju (upoštevaje ambivalence, ki se pojavljajo pri literarnem pouku in vzgoji za mir).

Izbirni pedagoški predmet: Ugledati svet. Razvijanje percepcijskih in kognitivnih sposobnosti z literaturo (3 ECTS)

Cilj predmeta je posredovati model literature kot dezavtomatizacije percepcije in kot alternativni družbeni prostor oz. kot socialni sistem »večje« svobode; usposobiti za kritične bralne, besedilne in komunikacijske kompetence.

Predmet naj bi usposobil za ozaveščeno razlikovanje med literarnimi in neliterarnimi besedili z vidika literarne drugačnosti, ki omogoča ozaveščeno percepcijo, za osnovno besedilno analizo, vrednotenje literarnih besedil glede na njihovo ideološkost, kulturno konstruiranost in estetsko kvaliteto. Posredoval naj bi vpogled in razlikovanje družbeno kompenzativnih, družbeno kritičnih in družbeno konstruktivnih funkcij literature, na strukturno drugačnost umetnosti, ki omogoča usposabljanje za prenosljive kompetence.